

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

2023/2024

Obsah:

1. Co je to minimální preventivní program
2. Analýza situace
3. Témata primární prevence
4. Cíle, kterých chceme dosáhnout
5. Činnosti nutné k dosažení cílů
6. Zdroje

V Dolní Rovni 4. 9. 2023

Schválila: Mgr. Jarmila Michálková, ředitelka školy

Vypracovala: Mgr. Ivana Šmaterová, ŠMP

Účinnost dokumentu: od 4. 9. 2023

1. Co je to minimální preventivní program

Minimální preventivní program (dále jen MPP) je konkrétní dokument školy zaměřený na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností.

MPP oddaluje, snižuje výskyt sociálně rizikového chování, nebo mu brání.

MPP je zpracován na jeden školní rok školním metodikem prevence.

Pojmenovává problémy z oblasti rizikového chování. Jasně definuje dlouhodobé a krátkodobé cíle.

MPP je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce se žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy.

2. Analýza situace

2.1 Analýza lokality

Masarykova základní škola Dolní Roveň sídlí uprostřed obce Dolní Roveň, má dvě budovy. Ve starší budově – Horní Roveň 76, která byla postavena v roce 1875, je umístěn 1. až 4. ročník a školní družina. V novější budově – Dolní Roveň 200, postavené v roce 1933, sídlí ředitelství, 5. až 9. ročník a školní kuchyň s jídelnou. Škola je úplnou základní školou a poskytuje základní vzdělání žákům v 1. až 9. ročníku podle vlastního učebního dokumentu ŠVP pro ZV s názvem „TEREZKA“.

Obec Dolní Roveň se nachází v Polabské nížině asi 15 km východně od Pardubic. Charakter obce je zemědělský. Skládá se ze čtyř sloučených obcí: Dolní Roveň, Horní Roveň, Komárov a Litětiny. Obec má necelé dva tisíce obyvatel a rozprostírá se podél toku řeky Lodrantky v délce asi 8 kilometrů.

2.2 Analýza školy

2.2.1 Rizikové faktory

Ač jsme školou venkovskou, kam se některé jevy všeobecně dostávají o něco později, nepodceňujeme současnou situaci a snažíme se působit nenásilně, ale cíleně již mnoho let. Jsme si vědomi, že jako pedagogové musíme být ve střehu stále a svou preventivní činnost zaměřit nejen na vyhledávání a potírání již vznikajících návyků, ale především na prevenci.

Nebezpečí závislosti na hracích automatech přímo ve vesnici zatím nevidíme jako velkou hrozbu, neboť je jich relativně malý počet a kontrola ze strany provozovatelů žáky odrazuje. Větší hrozbou jsou cigarety, neboť není neobvyklým jevem, že pubescenti kouří, a to nejenom příležitostně, kdy cigaretu chápou jako součást své image, ale někdy jsou na těchto drogách přímo závislí. I s marihuanou mají naši žáci možnost se setkat, a to nejenom na diskotékách a akcích.

Také alkohol bývá ve věku kolem 14. a 15. roku žáků, ač je to protizákonné, součástí jejich experimentování. I v tomto musíme být obezřetní a na tento jev zaměřit prevenci.

Někteří žáci v průběhu vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost. Jedná se o žáky se specifickými vzdělávacími potřebami, se zdravotním a jiným postižením, ale také o žáky mimořádně nadané. Škola je velmi dobře připravena pro integraci těchto žáků ke společnému vzdělávání, v souladu s vyhláškou 27/2016 Sb. ze dne 21. ledna 2016 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Na 1. stupni pracují tři asistentky pedagoga, na 2. stupni dva asistenti pedagoga. Tito žáci jsou v péči dvou speciálních pedagožek.

Mezi žáky se v posledních letech objevuje závislost na počítačích a virtuálních technologiích - netolismus, kdy tráví všechen svůj volný čas hraním her nebo na sociálních sítích a zanedbávají přípravu do školy. Ruku v ruce se stále vzrůstajícím zájmem žáků o sociální sítě jde i zvýšené riziko kyberšikany. Naše škola se potýká s vysokou absencí žáků. Rodiče omlouvají nevolnosti a nemoci svých dětí sami, potvrzení od lékaře od nich zpravidla nedostáváme. Neomluvená absence se vyskytuje v ojedinělých případech, které jsou řešeny v součinnosti s OSPOD.

2.2.2 Pozitivní faktory

Náš úkol je hlavně v prevenci samotné, která má jádro ve smysluplném vyplnění volného času dětí, v jejich snaze něčeho dosáhnout, něco poznat, v podpoře zdravého sebevědomí, ve schopnosti pomoci druhým a zájmu o svět a přírodu kolem sebe.

Naši žáci mají ve škole možnost navštěvovat zájmové útvary – Anglický jazyk, Výtvarná tvorba, Keramika, Modelářský kroužek, navíc se o jejich volný čas stará i ZUŠ Karla Malicha v Holicích.

Zdravé je klima školy a třídního kolektivu. Žáci, učitelé i rodiče hodnotí vesměs klima naší školy jako osobnostně orientované a kvalitní ve všech dimenzích - ekologické, společenské, sociální i kulturní. Jeho hlavním rysem je tolerance, podpora a pomoc. V sociální dimenzi je jen minimum stresových situací. Pozitivně jsou hodnoceny zejména vzájemné vztahy. Třídní koheze je velmi dobrá. Strach ze školy se objevuje jen velmi zřídka.

Ve škole je běžný individuální přístup ke všem žákům, především pak k těm, kteří mají nějaké speciální vzdělávací potřeby nebo handicap. Žákovi s přiznanými speciálními vzdělávacími potřebami jsou poskytnuta podpůrná vzdělávací opatření tak, aby u něho došlo k naplnění vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání jeho práv na rovnoprávném základě s ostatními.

Škola má vytvořený kvalitní vzdělávací program s názvem „TEREZKA“. Motivační název školního vzdělávacího programu „TEREZKA“ byl vytvořen z počátečních písmen oblastí, na které se škola při své práci zaměřuje a kterých se snaží dosáhnout. T – tvořivá škola, E – empatický učitel, R – rozumní rodiče, E – efektivní práce, Z – zdravé prostředí, K – komunikační dovednosti, A – aktivní žák.

Jako velmi přínosná se jeví činnost Žákovského parlamentu, který se aktivně účastní dění nejen ve škole, ale i v obci. Zároveň pořádá sbírky pro handicapované lidi, opuštěná zvířata, sází stromky a pečuje o krajinné prostředí.

3. Oblasti primární prevence

Jednotlivé oblasti primární prevence

Prevence drogových závislostí, alkoholismu a závislosti na nikotinu

Prevence záškoláctví

Prevence šikany a projevů xenofobie, rasismu, antisemitismu

Prevence rizikového sexuálního chování, sexuálního zneužívání a týrání - sexuální výchova

Prevence kriminality a delikvence, právní odpovědnost

Prevence vzniku nezdravého životního stylu a poruch příjmu potravy

Prevence vandalismu a poškozování životního prostředí

Prevence virtuálních drog - patologického hráčství a závislosti na počítačových hrách

Prevence kyberšikany

Jednotlivá témata primární prevence zařazujeme ve vhodnou dobu podle věku žáků.

4. Cíle, kterých chceme dosáhnout

- Cíle:**
- výchova ke zdravému životnímu stylu
 - snížení počtu neomluvených hodin
 - udržení zájmu rodičů o naši školu
 - zmenšení počtu snížených známek z chování
 - zvýšení počtu žáků, kteří se účastní volnočasových aktivit
 - zkvalitnění třídního a školního klimatu
 - oddálení kontaktu se sociálně patologickými jevy
 - naučit žáky organizovat a kvalitně vyplňovat svůj volný čas
 - naučit žáky samostatně myslet a řešit problémy
 - rozvíjet v žácích zdravé sebevědomí včetně schopnosti sebekritiky
 - naučit žáky samostatně prezentovat své myšlenky a obhajovat vlastní názor
 - naučit žáky spolupracovat v kolektivu, vycházet a jednat s lidmi
 - naučit žáky dodržovat pravidla
 - uplatnění absolventů na trhu práce

4.1. Prevence drogových závislostí, alkoholismu a závislosti na nikotinu

- předcházet užívání návykových látek včetně alkoholu a tabáku
- předcházet závislosti na návykových látkách a zdravotním problémům způsobených v důsledku konzumace drog
- oddálit první kontakt s návykovými látkami, snižovat poptávku po návykových látkách

4.2. Prevence záškoláctví

- důsledně seznámit žáky a rodiče se školním řádem a minimálním preventivním programem školy při zahájení školního roku a průběžně seznamovat s jejich změnami
- aktivně vyhledávat žáky ohrožené záškoláctvím
- vypracovat a důsledně aplikovat plán na snižování omluvené i neomluvené absence
- postupovat důsledně a v souladu s legislativou při řešení neomluvené školní docházky
- spolupracovat s jinými subjekty na dodržování povinné školní docházky
- posilovat hodnotu vzdělání

4.3 Prevence šikany a projevů xenofobie, rasismu a antisemitismu

- předcházet šikaně – i kyberšikaně - jejím projevům, stádiím a formám
- zanést do školního řádu pravidla používání ICT, intranetu a mobilních telefonů (během vyučování, o přestávkách, v areálu školy)
- pracovat na povědomí žáků o rizikovém chování na internetu
- předcházet projevům xenofobie, rasismu a antisemitismu
- upevňovat obecně uznávané hodnoty a postoje společenského života
- vyvracet předsudky a pěstovat úctu k životu (stáří x mládí...), (bohatí x chudí), (zdraví x handicapovaní)
- posilovat a rozvíjet zdravé mezilidské a vrstevnické vztahy, především ve směru k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami
- podporovat v žácích jejich přirozenou zvědavost a potřebu poznávat nové
- zajistit bezpečnost žáků o přestávkách a skrytých místech školy (např. dozorem)
- důsledně zakročovat vůči znatelným individuálním projevům agrese, účinně a profesionálně postupovat při rozpoznání šikany v souladu s pokyny MŠMT
- zasvětit do problematiky šikany i nepedagogické pracovníky
- šířit objektivní, pravdivé informace o extremistických organizacích, nebezpečných ideologiích, sektách, náboženstvích...(fašismus, komunismus, islamismus, náboženské války, terorismus atd.)

4.4 Prevence rizikového sexuálního chování, sexuálního zneužívání a týrání - sexuální výchova

- předcházet rizikovému sexuálnímu chování - promiskuitě, nebezpečím nechráněného styku, sexuálně přenosným nemocem
- předcházet rizikům předčasného sexuálního života - právní odpovědnost, citová nevyzrálost, antikoncepce, potraty
- posilovat a upevňovat obecně uznávané hodnoty - rodina, mateřství, láska.
- předcházet rizikům souvisejících s tělesnými a psychickými změnami - porozumění a péče o své tělo - ducha, informace o přirozených vývojových změnách, gynekologie, sexuologie a venerologie
- předcházet rizikům sexuálního zneužívání, týrání a zanedbávání - pedofilie, sexuální vydírání, pornografie, znásilnění
- předkládat témata sexuální výchovy jako přirozenou věc - pohlavní styk, odlišnosti obou pohlaví, homosexualita, odchylky
- podporovat zdravé sebevědomí žáků a citlivě přistupovat k jejich problémům

4.5 Prevence kriminality a delikvence, právní odpovědnost

- vysvětlit a popsat základní projevy kriminality a delikvence
- vysvětlit jednotlivé dílčí mechanismy a dynamiku trestných činů, přestupků (co se děje před, proč, co se děje potom, jak se cítí postižený...)
- předkládat a vysvětlovat modelové situace na osobní hranice a vztahovat chování ve vztahu k normalitě a společenské normě
- podporovat a zapojovat se do projektů realizovaných jinými subjekty
- zasvětit žáky do základních legislativních ustanovení
- zasadit se o to, aby žáci znali svá práva a povinnosti ve společnosti
- upevňovat základní pravidla a hodnoty společenského chování
- předkládat vhodný vzor společenského chování, dbát na dodržování zákona a být morální podporou

4.6. Zdravý životní styl, prevence vzniku poruch příjmu potravy, ochrana životního prostředí

- podporovat zdravý životní styl žáků - životospráva, duševní hygiena, režim dne, stres...
- upevňovat kladný vztah ke svému tělu
- seznámit žáky s různými styly života - vrcholový sport, modelky (plastická chirurgie), vegetariánství, život v komunitách

- předcházet negativním vlivům medií a reklamy (tisk, TV, PC), ideál krásy, odtržení od reality, módní trendy atd.

- naučit žáky poskytnout první pomoc a orientovat se v integrovaném záchranném systému
- podporovat žáky v jejich nápadech, potřebách a tvořivosti
- aktivizovat žáky k pravidelným sportovním a zájmovým činnostem

4.7 Prevence vandalismu a poškozování životního prostředí

- seznámit žáky s pojmy vandalismus a životní prostředí
- eliminovat rizikové faktory
- formovat a podporovat společensky žádoucí chování
- podněcovat kladný vztah ke společnosti, k sociálnímu prostředí
- podílet se na tvorbě společensky žádoucích hodnotových žebříčků a prosociálního chování
- podporovat zdravý životní styl a duševní zdraví
- upevňovat a rozvíjet kladný vztah k životnímu prostředí – ekologii
- naučit žáky cítit a myslet ekologicky
- vést žáky k třídění odpadu
- navštěvovat ekologická centra
- předcházet ničení školního majetku nebo jeho poškozování a ničení majetku ostatních žáků a žákyň, případně dalších členů školní komunity

4.8 Prevence virtuálních drog - patologického hráčství a závislosti na počítačových hrách

- seznámit žáky se základními pojmy virtuálních drog - TV, PC, mobily, sociální sítě, reality show, výherní automaty, sázení
- předcházet zdravotním, sociálním a psychickým poškozením v důsledku zneužívání virtuálních drog - znečitlivění, ztráta reality, snížení sebekontroly, násilí, závislost, gambling, netolismus
- stanovit a posilovat v žácích pravidla pro užívání prostředků virtuální reality
- podporovat prostředky virtuální reality s kladnými stránkami obsahu (postřeh, vědomosti, koordinace pohybů, soustředění...)

4.9 Prevence kyberšikany

- seznámit žáky s riziky internetového prostředí
- učit žáky nebýt přehnaně důvěřivými, nevěřit osobám na druhé straně
- nesdělovat citlivé informace (osobní údaje, osobní fotografie, hesla k účtům, apod.)
- respektovat ostatní uživatele

- seznámit se s pravidly služeb internetu a GSM sítí

5. Činnosti nutné k dosažení cíle

5.1 Výchova

a) Výchovné působení na žáky během vyučování a veškeré školní činnosti.

b) Osobní příklad - rozhodujícím prvkem úspěšnosti preventivního působení jsou pedagogové, kteří svou erudicí i svými životními a morálními postoji reprezentují hodnoty, potřebné při výchově studentů k pozitivním životním postojům, ke zdravému životnímu stylu.

5.2 Výuka

Výuka je nejdůležitějším prostředkem jak dosáhnout cílů výtýčených v jednotlivých bodech MMP. Školní vzdělávací program je sestaven tak, aby obsahoval všechna uvedená témata primární prevence, a bylo tak zajištěno, že je žáci absolvují v rámci normální výuky nebo pravidelných školních aktivit jako jsou projektové dny, exkurze a besedy. Některá témata MMP se probírají opakovaně a ve více předmětech. Žáci tak mají možnost seznámit se s toutéž problematikou z různých úhlů pohledu a v různých souvislostech. To přispívá k upevnění takto získaných kompetencí.

Pro žáka se speciálními vzdělávacími potřebami jsou upraveny preventivní strategie na základě stanovených podpůrných opatření tak, aby došlo k jeho plnému zapojení a maximálnímu využití preventivního potenciálu aktivit s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti (vyhláška č. 27/2016 Sb.).

Akce školy

Akce	Určeno pro	Měsíc
Schola Bohemia – výstava SŠ a SOU	žáci 8. a 9. ročníku	říjen
Vánoční besídky	žáci 6. - 9. ročníku	prosinec
Tři králové	celou školu	leden
Recitační soutěž „O roveňský hrníček“	žáci 5. - 9. ročníku	leden
Karneval na malé škole	žáci 1. - 4. ročníku	únor

Lyžařský výcvikový kurz	žáci 7. – 9. ročníku	únor
Dopravní výchova na DH Pardubice	žáci 4. – 6. ročníku	duben
Den Země – projektový den	celou školu	duben
Den zdraví	celou školu	duben
T – mobile olympijský běh	celou školu	květen
Loučení s deváťáky	žáci 9. ročníku	červen
Olympiáda škol Holice	žáci 6. - 9. ročníku	červen
Den dětí	celou školu	červen
Třídní výlety	celou školu	červen
Hrajme si i hlavou – projekt UHK	žáci 6. - 9. ročníku	červen
Pasování na čtenáře	žáci 1. ročníku	červen
Sběrové akce ŠD	celou školu	červen
Výlety ŠD	žáci 1. – 4. ročníku	po celý rok
Akce žakovského parlamentu	celou školu	po celý rok
Soutěže vyhlášené MŠMT a jiné	celou školu	po celý rok

5.3 Aktivní spolupráce s rodiči

Zajišťujeme informační servis pro rodiče - seznámení se školním řádem, se zásadami společného vzdělávání, s preventivní strategií školy a s dalšími důležitými dokumenty, informovanost o školních akcích, distribuce informačních materiálů.

Kvalitní práce třídních učitelů, metodika primární prevence, výchovného poradce a vedení směrem k rodičům, informovanost prostřednictvím všech forem aktivní a pasivní komunikace - třídních schůzek, osobních setkání, telefonu, emailu, školy online, internetových stránek, to vše také přispívá k minimalizování rizikových faktorů. Nově jsou zavedené společné konzultace třídního učitele s rodičem a žákem, které se jeví jako velmi přínosné.

Zachováváme osobní přístup - poradenství je poskytované přímo ve škole (metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel).

6. Zdroje

Legislativa

Škola se řídí těmito právními předpisy, popřípadě metodickými pokyny:

Zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů; znění účinné od 1. 9.2017, doplněný o § 22a, § 22b a § 31;

Zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;

Zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů;

Zákonem č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů;

Zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem;

Zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů;

Zákonem č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi;

Zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů;

Zákonem č. 40/2009 Sb., trestním zákoníkem, ve znění pozdějších předpisů.;

Zákonem č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů;

Zákonem č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů;

Zákonem č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů;

Vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.;

Vyhláškou č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů;

Vyhláškou č.27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných ve znění účinném od 1. 9. 2017;

Vyhláškou č. 282/2016 Sb., o požadavcích na potraviny, pro které je přípustná reklama a které lze nabízet k prodeji a prodávat ve školách a školských zařízeních;

Metodickým pokynem MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 20 006/2007-51;

Metodickým pokynem MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, čj. 14 423/99-22;

Metodickým pokynem MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. 24 246/2008-6;

Metodickým pokynem MŠMT k zajištění bezpečnosti a ochrany dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, čj. 37 014/2005-25;

Metodickým pokynem MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví; č. j. 10 194/2002-14;

Metodickým doporučením MŠMT pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků, č. j. MSMT-43301/2013;

Národní strategií primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018, MŠMT;

Web:

www.adiktologie.cz

www.minimalizacesikany.cz

www.sikana.org

www.sikana.cz

www.drogy-info.cz

www.pprch.cz

www.linkabezpeci.cz

www.pppk.cz

www.prevence-info.cz

www.safeinternet.cz

www.inkluzce.cz

<https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny?highlightWords=prevence>